Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
PEDRO CRUZ VILLALÓN
prednesené 17. júla 2014[1]

Spojené veci C-93/13 P a C-123/13 P

Európska komisia
proti
Versalis SpA,
Eni SpA
a
Versalis SpA,
Eni SpA
proti

Európskej komisii

„Odvolanie — Hospodárska súťaž — Kartely — Trh s chloroprénovým kaučukom — Rozhodnutie, ktorým sa konštatuje porušenie článku 101 ZFEÚ — Určenie cien a rozdelenie trhov — Pripísateľnosť protiprávneho správania dcérskej spoločnosti jej materskej spoločnosti — Pokuty — Priťažujúce okolnosti — Opakované porušovanie“

1. Tieto odvolania smerujú proti rozsudku Všeobecného súdu Versalis a Eni/Komisia[2], ktorým Všeobecný súd v prvom rade zamietol žalobu o zrušenie rozhodnutia Komisie K(2007) 5910 v konečnom znení z 5. decembra 2007 o konaní podľa článku 81 [ES] a článku 53 Zmluvy o EHP (vec COMP/38629 – Chloroprénový kaučuk)[3] a súčasne znížil výšku pokuty, ktorú Európska komisia uložila solidárne spoločnostiam Eni SpA a Versalis SpA.

2. V týchto dvoch odvolaniach je klasicky uvedený súbor dôvodov spochybňujúcich predovšetkým posúdenie Všeobecného súdu, pokiaľ ide o pripísanie konštatovaných porušení spoločnostiam, ktorým bola v prejednávanej veci uložená povinnosť zaplatenia solidárnej pokuty, a o stanovenie výšky uvedenej pokuty.

3. V prejednávanej veci bola zodpovednosť za konštatované porušenia pripísaná dcérskej spoločnosti skupiny a jej materskej spoločnosti za okolností, keď dotknutá činnosť bola postupne kontrolovaná viacerými subjektmi skupiny. Nedávno mal však Súdny dvor príležitosť zaujať stanovisko k hlavným otázkam súvisiacim s touto problematikou, osobitne vo veciach, ktoré viedli k vyneseniu rozsudkov Eni/Komisia[4], a Versalis/Komisia[5], ktoré sa vyznačujú množstvom podobností s týmito vecami, takže ich tu nebudem obšírnejšie rozoberať.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.
2 — T-103/08, EU:T:2012:686, ďalej len „napadnuté rozhodnutie“.
3 — Ďalej len „napadnuté rozhodnutie“.
4 — C-508/11 P, EU:C:2013:289.
5 — C-511/11 P, EU:C:2013:386.

4. Tieto návrhy sa naproti tomu zamerajú na to, čo možno považovať za hlavný problém vzniknutý v súvislosti s týmito dvomi vecami, a to problém podmienok, za akých Komisia môže z dôvodu opakovaného porušovania zvýšiť základnú sumu pokuty uloženej materskej spoločnosti na základe predtým konštatovaného porušenia vo vzťahu k niektorej z jej dcérskych spoločností.

I – **Okolnosti predchádzajúce sporu a sporné rozhodnutie**

5. Okolnosti predchádzajúce sporu a obsah napadnutého rozhodnutia zhrnul Všeobecný súd v bodoch 1 až 25 napadnutého rozsudku, na ktoré odkazujem kvôli podrobnostiam.

6. Pre potreby preskúmania týchto odvolaní iba pripomeniem, že spoločnosť Polimeri Europa SpA [6], neskôr Versalis SpA [7], a jej materská spoločnosť Eni SpA, ktorým je formálne určené napadnuté rozhodnutie, boli podľa jeho článku 1 písm. d) a článku 2 písm. d) solidárne zaviazané na zaplatenie pokuty 132 160 000 eur za porušenie článku [101 ZFEÚ] tým, že sa počas obdobia od 13. mája 1993 do 13. mája 2002 zúčastňovali na jedinej a pokračujúcej dohode a na zosúladených postupoch v odvetví chloroprénového kaučuku.

7. V prejednávanej veci bola činnosť skupiny Eni v odvetví chloroprénového kaučuku, pôvodne prevádzkovaná spoločnosťou EniChem Elastomeri, prevedená na spoločnosť EniChem, neskôr [*dôverné*], potom od 1. januára 2002 na spoločnosť Polimeri Europa, neskôr Versalis, pričom treba spresniť, že EniChem Elastomeri a Polimeri Europa boli v 100 % vlastníctve spoločnosti Enichem, ktorá bola sama kontrolovaná spoločnosťou Eni.

8. Ako vyplýva z odôvodnení 448 až 455 napadnutého rozhodnutia, spoločnosti Polimeri Europa, neskôr Versalis, bola pripísaná zodpovednosť za predchádzajúce správanie spoločnosti EniChem ako jej hospodárskemu nástupcovi.

9. Ako vyplýva z odôvodnenia 457 napadnutého rozhodnutia, Eni ako posledná materská spoločnosť skupiny, sčasti priamo a sčasti nepriamo vlastniaca 99,93 % až 100 % základného imania spoločností zodpovedných za činnosť v odvetví chloroprénového kaučuku skupiny, a to EniChem Elastomeri, EniChem, neskôr [*dôverné*], ďalej Polimeri Europa, neskôr Versalis, bola sankcionovaná, keďže sa navyše na základe ďalších skutočností potvrdilo, že uplatňovala rozhodujúci vplyv na uvedené dcérske spoločnosti.

II – **Konanie pred Všeobecným súdom a napadnutý rozsudok**

10. Návrhom z 20. februára 2008 odvolateľky podali žalobu proti napadnutému rozhodnutiu uvádzajúcu celkovo jedenásť žalobných dôvodov, šesť smerujúcich k zrušeniu rozhodnutia a päť smerujúcich k zrušeniu alebo zníženiu pokuty, ktorá im bola uložená.

6 — Ďalej len „Polimeri Europa“.

7 — Spoločnosti Eni a Versalis, žalobkyne vo veci T-103/08 a odvolateľky vo veci C-123/13 P, sa v ďalšom podrobnom výklade budú označovať ako „Eni“ a „Versalis“ alebo všeobecne a na zjednodušenie vyjadrovania „odvolateľky“ napriek tomu, že vo veci C-93/13 P sú odporkyňami odvolateľa.

11. Všeobecný súd napadnutým rozsudkom vyhovel prvej časti ôsmeho žalobného dôvodu uplatneného odvolateľkami, keď rozhodol, že napadnuté rozhodnutie sa vyznačuje nezákonnosťou spočívajúcou v tom, že Komisia nemôže zohľadniť na jednej strane priťažujúcu okolnosť opakovaného porušovania vo vzťahu k Eni a na strane druhej priťažujúcu okolnosť opakovaného porušovania vo vzťahu k Polimeri Europa, neskôr Versalis, vychádzajúc pritom z rozhodnutia Polypropylén [8] (bod 287 napadnutého rozsudku). Ako nedôvodné zamietol ostatné uplatnené žalobné dôvody v ich jednotlivých častiach.

12. V dôsledku toho znížil pokutu uloženú odvolateľkám na 106 200 000 eur a rozhodol, že majú znášať štyri pätiny svojich vlastných trov konania a nahradiť štyri pätiny trov konania Komisie.

13. Odôvodnenie rozsudku Všeobecného súdu napadnuté účastníkmi konania v rámci ich odvolaní bude v prípade potreby citované v priebehu analýzy jednotlivých uplatnených žalobných dôvodov.

III – **Konanie pred Súdnym dvorom a návrhy účastníkov konania**

14. Proti napadnutému rozsudku boli podané dve odvolania.

15. Komisia podala odvolanie vo veci C-93/13 P podaním z 25. februára 2013.

16. Eni a Versalis podali odvolanie vo veci C-123/13 P podaním z 15. marca 2013.

17. Obe veci boli spojené na účely ústnej časti konania a vyhlásenia rozsudku.

18. Jednotliví účastníci konania boli vypočutí na verejnom pojednávaní, ktoré sa konalo 27. februára 2014 a pri príležitosti ktorého boli vyzvaní, aby jednak zamerali svoje prednesy na jednotlivé odvolacie dôvody týkajúce sa opakovaného porušovania (prvý odvolací dôvod vo veci C-93/13 P a piaty odvolací dôvod vo veci C-123/13 P) a jednak zaujali stanovisko k rozsudkom Eni/Komisia [9], a Versalis/Komisia [10].

IV – **O odvolaniach**

19. Komisia vo svojom odvolaní vo veci C-93/13 P uplatňuje tri odvolacie dôvody, pričom všetky tri sú namierené proti tomu, ako Všeobecný súd posúdil zákonnosť pokút uložených spoločnostiam Eni a Versalis. Spoločnosti Eni a Versalis vo svojom odvolaní vo veci C-123/13 P uplatňujú osem odvolacích dôvodov, pričom prvé tri sú namierené proti tomu, ako Všeobecný súd posúdil kvalifikáciu porušení, a zvyšných päť je namierených proti zákonnosti pokút, ktoré im boli uložené.

20. Jednotlivé dôvody budú skúmané podľa tejto dichotómie v poradí bodov napadnutého rozsudku, na ktorý sa vzťahujú, pričom je však najprv potrebné spresniť, že okrem prvého dôvodu uplatneného Komisiou vo veci C-93/13 P, ktorý si vyžaduje podrobnú analýzu, budú všetky dôvody po stručnom odôvodnení zamietnuté.

8 — Rozhodnutie Komisie 86/398/EHS z 23. apríla 1986 týkajúce sa konania podľa článku [81 ES] (IV/31.149 – Polypropylén) (Ú. v. ES L 230, s. 1).

9 — EU:C:2013:289.

10 — EU:C:2013:386.

V – **O dôvodoch týkajúcich sa toho, ako Všeobecný súd preskúmal zákonnosť konštatovania porušenia (vec C-123/13 P)**

21. Prvé tri dôvody odvolateliek vo veci C-123/13 P sa vzťahujú na odôvodnenie napadnutého rozsudku Všeobecného súdu týkajúce sa porušenia a presnejšie pripísania porušenia spoločnostiam Eni a Versalis podľa judikatúry Akzo Nobel a i./Komisia [11].

A – *O pripísaní porušenia spoločnosti Eni (prvý odvolací dôvod)*

1. Tvrdenia účastníkov konania

22. Svojím prvým dôvodom odvolateľky namietajú proti posúdeniu, ktoré vykonal Všeobecný súd v bodoch 53 až 78 napadnutého rozsudku, týkajúcemu sa pripísateľnosti protiprávneho správania dcérskych spoločností EniChem Elastomeri, EniChem, neskôr [*dôverné*], a Polimeri Europa, neskôr Versalis, spoločnosti Eni. Domnievajú sa, že Všeobecný súd nedodržal jednak zásady stanovené najmä v rozsudku Akzo Nobel a i./Komisia [12], jednak povinnosti vyplývajúce z požiadavky odôvodnenia.

23. Komisia navrhuje iba zamietnutie dôvodu, pričom sa odvoláva na rozsudok Eni/Komisia [13], v ktorom Súdny dvor zamietol podobný dôvod uplatnený v podobnom kontexte.

2. Analýza

24. Tvrdenia odvolateliek nemožno uznať. Všeobecný súd v bodoch 53 až 78 napadnutého rozsudku dostatočne právne odôvodnil, prečo usúdil, že Komisia oprávnene považovala spoločnosť Eni za spoločne a nerozdielne zodpovednú so spoločnosťou Polimeri Europa, neskôr Versalis, za protiprávne správanie, ktorého sa dopúšťala táto spoločnosť a spoločnosť EniChem, neskôr [*dôverné*], počas obdobia od 13. mája 1993 do 13. mája 2002. V tejto súvislosti len poukážem na odôvodnenie rozsudku Eni/Komisia [14], v ktorom Súdny dvor zamietol tvrdenia rovnakej povahy uvedené v podobnom kontexte, pretože odvolateľky nepodali žiadny dôkaz o tom, že sa Súdny dvor odklonil od odôvodnenia prijatého v tomto rozsudku.

B – *O pripísaní porušenia spoločnosti Versalis (druhý odvolací dôvod)*

1. Tvrdenia účastníkov konania

25. Odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď spoločnosti Versalis pripísal porušenie v súvislosti s činnosťami týkajúcimi sa chloroprénového kaučuku počas obdobia od 13. mája 1993 do 31. decembra 2001 [15], pretože za uvedené činnosti niesla v tom čase zodpovednosť len spoločnosť EniChem, neskôr [*dôverné*]. Domnievajú sa, že Všeobecný súd nedodržal jednak zásadu zosobnenia sankcií a jednak povinnosti vyplývajúce z požiadavky odôvodnenia.

11 — C-97/08 P, EU:C:2009:536.

12 — Tamže.

13 — EU:C:2013:289, body 64 až 70.

14 — Tamže (body 60 až 77).

15 — V rámci svojho tretieho odvolacieho dôvodu však odvolateľky namietajú takto vymedzené obdobie porušovania, pretože toto obdobie trvalo maximálne od februára 1994 do októbra 2000.

26. Komisia poukazuje na to, že druhý odvolací dôvod odvolateliek sa týka posúdenia skutočností, ktoré nepodliehajú preskúmaniu Súdnym dvorom v rámci odvolania, a preto musí byť zamietnutý ako neprípustný, keďže sa odvolateľky neodvolávali na skreslenie skutkových okolností. Zdôrazňuje, že odvolateľky v každom prípade menia dosah judikatúry Súdneho dvora, na ktorú sa odvolávajú.

2. Analýza

27. Tvrdenia odvolateliek nemožno uznať. Všeobecný súd v bodoch 89 až 99 napadnutého rozsudku dostatočne právne odôvodnil, prečo usúdil, že Komisia oprávnene pripísala protiprávne správanie, ktorého sa dopustila spoločnosť EniChem, neskôr [*dôverné*], spoločnosti Versalis, a to bez toho, aby porušila relevantnú judikatúru Súdneho dvora [16]. V tejto súvislosti len poukážem na odôvodnenie rozsudku Versalis/Komisia [17], v ktorom Súdny dvor odmietol tvrdenia rovnakej povahy uvedené v podobnom kontexte, pretože odvolateľky nepredložili žiadny dôkaz o tom, že sa Súdny dvor odklonil od odôvodnenia prijatého v tomto rozsudku.

C – O dôkaze účasti EniChem na karteli a dĺžke trvania porušovania (tretí odvolací dôvod)

1. Tvrdenia účastníkov konania

28. Odvolateľky zdôrazňujú, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia a skreslil skutkové okolnosti a dôkazy, keď usúdil, že počas období od mája 1993 do februára 1994 a od októbra 2000 do mája 2002 boli účastníčkami kartelu. Všeobecný súd sa predovšetkým v bode 173 napadnutého rozsudku nesprávne stotožnil so záverom Komisie, že začiatok účasti spoločnosti EniChem na karteli možno určiť ako dátum stretnutia vo Florencii 12. alebo 13. mája 1993, keďže sa verejne nedištancovala od dohody o cieľových trhoch, ktorá na ňom bola uzatvorená. Okrem toho nesprávne dospela k záveru, že dve stretnutia, ktoré sa uskutočnili v Leverkusene 23. apríla 2002 a v Neapole 13. mája 2002, mali protisúťažnú povahu.

29. Odôvodnenie rozsudku je údajne tiež nesprávne alebo prinajmenšom nedostatočné. Preto navrhujú, aby Súdny dvor opätovne preskúmal výhrady Komisie a obmedzil dĺžku trvania účasti na porušovaní na obdobie od februára 1994 do októbra 2000.

30. Komisia navrhuje zamietnuť tento odvolací dôvod ako neprípustný.

2. Analýza

31. Tretí odvolací dôvod treba zamietnuť ako neprípustný, pretože odvolateľky, ktoré do veľkej miery opakujú tvrdenia uvedené v prvostupňovom konaní, napádajú predovšetkým to, ako Všeobecný súd posúdil skutkové okolnosti a dôkazy, ktoré Komisia zohľadnila na účely určenia dátumu začiatku a ukončenia ich účasti na karteli (body 147 až 204 napadnutého rozsudku), pričom však presne neuvádzajú skutkové okolnosti, ktoré Všeobecný súd údajne skreslil, ani nepreukazujú nesprávnu analýzu, ktorá ho pri posudzovaní viedla k takémuto skresleniu. [18]

16 — Osobitne rozsudky Aalborg Portland a i./Komisia (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, body 354 až 359); ETI a i. (C-280/06, EU:C:2007:775), a ThyssenKrupp Nirosta/Komisia (C-352/09 P, EU:C:2011:191, body 143 až 157).

17 — EU:C:2013:386, body 51 až 60.

18 — V tejto súvislosti pozri najmä rozsudky Lafarge/Komisia (C-413/08 P, EU:C:2010:346, body 15 až 17); Caffaro/Komisia (C-447/11 P, EU:C:2013:797, bod 25).

32. Podotknem len, že v prejednávanej veci Všeobecný súd rozhodol (bod 168 napadnutého rozsudku), že Komisia sa mohla oprávnene domnievať, že účasť spoločnosti EniChem na karteli sa začala počínajúc stretnutím vo Florencii 12. alebo 13. mája 1993, pričom okrem ďalších nenamietaných skutočností vychádzal z toho, že spoločnosť bola uvedená v uzavretej dohode, od ktorej sa nedištancovala. Okrem toho odvolateľky, ktoré neposkytli ani najmenší dôkaz o tom, že sa spoločnosť EniChem skutočne verejne dištancovala od dohody uzatvorenej na uvedenom stretnutí[19], neuviedli, v čom spočíva skreslenie skutkových okolností a dôkazov týmto konštatovaním.

VI – **O odvolacích dôvodoch týkajúcich sa toho, ako Všeobecný súd preskúmal zákonnosť pokút (veci C-93/13 P a C-123/13 P)**

A – *O určení základnej sumy pokuty (štvrtý odvolací dôvod vo veci C-123/13 P)*

1. Tvrdenia účastníkov konania

33. Štvrtý odvolací dôvod odvolateliek, ktorý sa skladá z dvoch častí, je založený na tom, ako Všeobecný súd posúdil určenie základnej sumy pokuty, ktorá im bola uložená, zo strany Komisie. V rámci prvej časti odvolacieho dôvodu tvrdia v súvislosti s bodmi 239 a 240, 242, 247 a 249 napadnutého rozsudku, že Všeobecný súd porušil právo Únie, a najmä zásadu spravodlivého zaobchádzania, zásadu proporcionality a zásadu rovnosti zaobchádzania tým, že sa vzdal výkonu svojej neobmedzenej právomoci pri preskúmaní dôkazov, ktoré odvolateľky predložili s cieľom spochybniť určenie základnej sumy dodatočnej pokuty Komisiou. Všeobecný súd predovšetkým nevzal do úvahy ich výhrady založené na tom, že Komisia neuplatnila bod 18 usmernení k metóde stanovenia pokút uložených podľa článku 23 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1/2003[20]. V rámci druhej časti odvolacieho dôvodu odvolateľky tvrdia, pričom sa v tejto súvislosti odvolávajú na svoj tretí odvolací dôvod, že násobiteľ dĺžky trvania stanovenej v bode 24 usmernení sa mal znížiť na 6,75, čo zodpovedá 6 rokom a 9 mesiacom skutočnej účasti spoločnosti Versalis na porušovaní.

34. Komisia sa domnieva, že tento odvolací dôvod, ktorý iba celkovo odkazuje na tvrdenia uplatnené v prvostupňovom konaní, treba zamietnuť ako neprípustný.

2. Analýza

35. Prvú časť odvolacieho dôvodu odvolateliek treba zamietnuť ako neprípustnú, pretože v skutočnosti smeruje iba k dosiahnutiu preskúmania žaloby podanej na Všeobecnom súde, ktoré podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora nie je v právomoci Súdneho dvora.[21] V tejto súvislosti stačí uviesť, že odvolateľky sa všeobecne odvolávajú na svoju žalobu v prvostupňovom konaní, pričom uvádzajú niektoré skutočnosti, ktoré Všeobecný súd nezohľadnil, ale neobjasňujú, v čom spočíva údajné nesprávne právne posúdenie z jeho strany, ani nenamietajú výklad alebo uplatnenie práva Únie zo strany Všeobecného súdu.[22] Výhradu založenú na neuplatnení bodu 18 usmernení treba takisto zamietnuť ako neprípustnú, pretože odvolateľky tvrdia iba to, čo Komisia spochybňuje a čo tvrdili na pojednávaní pred Všeobecným súdom. Okrem toho so zreteľom na navrhovanú odpoveď na tretí odvolací dôvod treba zamietnuť aj druhú časť odvolacieho dôvodu.

19 — V tejto súvislosti pozri rozsudky Aalborg Portland a i./Komisia (EU:C:2004:6, body 81 až 85); Dansk Rørindustri a i./Komisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, body 142 až 144); Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel/Komisia (C-403/04 P a C-405/04 P, EU:C:2007:52, body 47 a 48); Archer Daniels Midland/Komisia (C-510/06 P, EU:C:2009:166, body 119 a 120).

20 — Ú. v. EÚ C 210, 2006, s. 2, ďalej len „usmernenia z roku 2006“.

21 — Pozri najmä rozsudok Volkswagen/Komisia (C-338/00 P, EU:C:2003:473, bod 47).

22 — Pozri najmä rozsudok E.ON Energie/Komisia (C-89/11 P, EU:C:2012:738, body 112 až 114).

B – *O kvalifikácii opakovaného porušovania spoločnosťou Eni (prvý odvolací dôvod vo veci C-93/13 P)*

1. Odôvodnenie napadnutého rozsudku

36. Všeobecný súd v bode 275 napadnutého rozsudku rozhodol, že konštatované porušenie článku 1 napadnutého rozhodnutia nemožno vo vzťahu k Eni považovať za opakované porušovanie. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku (body 268 až 275) v podstate vyplýva, že tento záver súbežne potvrdzujú úvahy dvojakého charakteru.

37. Prvá úvaha znie, že Komisia vo svojich rozhodnutiach Polypropylén a PVC II[23] „ani netvrdila, ani nedokázala“, že spoločnosti, na ktoré sa rozhodnutia vzťahovali, čiže Anic SpA a EniChem, nezávisle neurčovali svoje správanie na predmetnom trhu v obdobiach, keď dochádzalo k porušovaniu, a teda že tvoria s Eni jeden hospodársky subjekt (bod 272 napadnutého rozsudku). Eni tak ani nebola sankcionovaná, ani jej nebolo určené oznámenie výhrad (body 272 a 274).

38. Druhá úvaha znie, že Eni ako materská spoločnosť nemohla preukázať, že s oboma podnikmi, ktorým boli uvedenými rozhodnutiami uložené sankcie, netvorí jednu hospodársku jednotku. Spoločnosť Eni preto nebolo možné považovať za zodpovednú za predchádzajúce porušenie, inak by došlo k porušeniu jej práva na obhajobu a presnejšie práva namietať prípadnú existenciu hospodárskej jednotky s dvoma sankcionovanými podnikmi (body 273 a 274 napadnutého rozsudku).

39. Všeobecný súd však v bode 276 napadnutého rozsudku rozhodol, že skutočnosť, že voči Eni nemožno konštatovať žiadne opakované porušovanie, nemôže mať sama osebe za následok zrušenie napadnutého rozhodnutia alebo zníženie sumy uloženej pokuty, keďže konštatovanie opakovaného porušovania vo vzťahu k Polimeri Europa, neskôr Versalis, môže odôvodniť zvýšenie sumy pokuty z dôvodu opakovaného porušovania.

2. Tvrdenia účastníkov konania

40. Komisia v rámci svojho prvého odvolacieho dôvodu vo veci C-93/13 P, ktorý sa skladá z dvoch častí, tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že Komisia nesprávne zvýšila z dôvodu opakovaného porušenia základnú sumu pokuty uloženej spoločnosti Eni. Osobitne poukazuje na body 271 až 274 napadnutého rozsudku.

41. V rámci prvej časti tohto prvého odvolacieho dôvodu Komisia tvrdí, že Všeobecný súd porušil zásadu dodržiavania práva na obhajobu pri konštatovaní opakovaného porušovania, keď v podstate dospel k záveru, že opakované porušovanie vo vzťahu k spoločnosti Eni nemožno konštatovať, pretože nemala možnosť vyvrátiť domnienku, že vykonávala úplnú kontrolu nad podnikmi, ktorým boli určené rozhodnutia Polypropylén a PVC II.

42. Komisia sa s odvolaním na rozsudok Všeobecného súdu Shell Petroleum a i./Komisia[24] domnieva, že právo na obhajobu bolo zaručené, keďže v čase, keď oznámila svoj zámer konštatovať opakované porušovanie, poskytla účastníkom konania možnosť preukázať, že jej podmienky nie sú splnené. V prejednávanej veci malo ísť o tento prípad. Bod 416 oznámenia o výhradách upozorňuje svojich adresátov konkrétne na bod 28 prvú zarážku usmernení z roku 2006, ktorá sa týka opakovaného porušovania, pričom poznámka pod čiarou 483 v tejto súvislosti odkazuje na rozhodnutia PVC II

23 — Rozhodnutie Komisie 94/599/ES z 27. júla 1994 týkajúce sa konania podľa článku [81 ES] (IV/31.865 – PVC) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 239, s. 14, ďalej len „rozhodnutie PVC II“).

24 — T-343/06, EU:T:2012:478, bod 275.

a Polypropylén. Eni sa však nesnažila ani vyvrátiť domnienku rozhodujúceho vplyvu, ktorý uplatňovala na podniky, ktorým boli určené rozhodnutia Polypropylén a PVC II, ani sa so zreteľom na čas, ktorý uplynul od prijatia týchto dvoch rozhodnutí, nesnažila poukázať na to, že v tomto ohľade nemala možnosť predložiť relevantné dôkazy.

43. Komisia dodáva, že účelom konštatovania opakovaného porušovania nie je sankcionovať so spätnou účinnosťou prvé porušenie, ale iba vyvodiť dôsledky nového porušenia, ktorého sa podnik dopustil.

44. V rámci druhej časti svojho prvého odvolacieho dôvodu Komisia tvrdí, že Všeobecný súd sa v každom prípade dopustil aj zjavného porušenia článku 101 ZFEÚ, keď rozhodol, že spoločnosti Eni nemôže prisúdiť zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustila v minulosti a za ktoré nebola sankcionovaná. Konštatovanie opakovaného porušovania údajne nevychádza z predchádzajúceho uloženia peňažnej sankcie, ale iba z konštatovania existencie predchádzajúceho porušenia.

45. V prejednávanej veci pritom opakované porušovanie zo strany spoločnosti Eni nebolo konštatované z dôvodu, že bola „považovaná za zodpovednú za predchádzajúce porušenie“, ale preto, lebo mala 100 % kontrolu nad dcérskou spoločnosťou, ktorej bola predtým uložená pokuta, a podnik, ktorý s touto spoločnosťou tvorí, sa dopustil nového porušenia, za ktoré treba uložiť pokutu, ktorá by sa mala zvýšiť z dôvodu opakovania.

46. Eni naproti tomu tvrdí, že ju nemožno považovať za spoločnosť, ktorá sa opakovane dopustila porušenia, pretože nikdy nebola účastníkom konania vo veciach Polypropylén a PVC II, neboli jej určené rozhodnutia o porušení a dokonca v nich ani nebola uvedená, nedostala žiadosti o informácie ani oznámenia o výhradách a nebola vypočutá v rámci vypočutia. Následné pripísanie zodpovednosti za opakované porušovanie na základe domnienky, ktorú nikdy nemala možnosť vyvrátiť, nie je, ako konštatoval Všeobecný súd, v súlade so zásadou dodržiavania práva na obhajobu.

3. Analýza

47. Najskôr treba pripomenúť, že v súlade s judikatúrou Súdneho dvora inštitúcie Únie nemusia preukázať záujem na konaní, aby mohli podať odvolanie proti rozsudku Všeobecného súdu.[25] Skutočnosť, že prvý odvolací dôvod Komisie je namierený proti odôvodneniu napadnutého rozsudku, ktorým Všeobecný súd konštatoval pochybenie Komisie, keď v článku 1 napadnutého rozhodnutia konštatovala opakované porušovanie zo strany spoločnosti Eni, pričom však predmetné rozhodnutie nezrušila, preto nemôže viesť Súdny dvor k vyhláseniu neprípustnosti uvedeného odvolania pre neexistenciu záujmu na konaní.

48. Po tomto spresnení je pred preskúmaním dôvodnosti odvolacieho dôvodu Komisie potrebné pripomenúť relevantnú judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa opakovaného porušovania práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže[26] a presne vymedziť problém spojený s touto vecou. Ako sme práve videli, táto vec sa týka osobitného prípadu konštatovania opakovaného porušovania v kontexte porušení nasledujúcich po sebe, ktorých sa dopustili spoločnosti skupiny, a presnejšie osobitnej situácie, keď bolo opakované porušovanie zo strany materskej spoločnosti konštatované iba na základe predchádzajúceho správania jednej z jej dcérskych spoločností.

25 — Pozri rozsudok Komisia/Anic Partecipazioni (C-49/92 P, EU:C:1999:356, body 171 a 172).

26 — V tejto súvislosti pozri najmä PIERNAS LÓPEZ, J. J.: The aggravating Circumstance of Recidivism and the Principle of Legality in the EC Fining Policy: nulla poena sine lege? In: *World Competition*. 2006, zv. 29, č. 3, s. 441; BOSCO a kol.: Ombres et lumières du traitement de la récidive par le droit des pratiques anticoncurrentielles. In: *Concurrences*, 2010, č. 4, s. 13; najmä BARENNES, M., WOLF, G.: Cartel Recidivism in the Mirror of EU Case Law. In: *Journal of European Competition Law & Practice*. September 2011; WILS, W. P. J.: Recidivism in EU Antitrust Enforcement: A Legal and Economic Analysis. In: *World Competition*. 2012, zv. 35, č. 1.

a) Úvodné pripomienky o osobitostiach konštatovania opakovaného porušovania v kontexte porušení nasledujúcich po sebe, ktorých sa dopustili spoločnosti skupiny

49. Výška pokuty, ktorú Komisia môže podľa článku 23 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy [27] uložiť podnikom alebo združeniam podnikov, ktoré úmyselne alebo z nedbanlivosti porušili články 101 ZFEÚ a 102 ZFEÚ, sa určuje podľa závažnosti porušenia a v prípade potreby podľa dĺžky jeho trvania. [28]

50. Opakované porušovanie je jedným z faktorov, ktorý je podľa iteratívnej judikatúry Súdneho dvora [29], rovnako ako Všeobecného súdu, potrebné zohľadniť pri analýze závažnosti porušenia ako priťažujúcu okolnosť [30]. Opakované porušovanie, ktoré je už vymedzené v usmerneniach [31], je priťažujúca okolnosť, ktorá môže odôvodniť zvýšenie základnej sumy pokuty uloženej ktorémukoľvek podniku, ktorý bol uznaný vinným z toho, že sa dopustil alebo opakovane sa dopustil rovnakého alebo podobného porušenia, ako je predchádzajúce porušenie konštatované Komisiou alebo vnútroštátnym orgánom pre hospodársku súťaž.

51. Zistenie a posúdenie osobitných charakteristík opakovaného porušovania, ktorého účelom je podnietiť podniky, ktoré majú sklon obchádzať pravidlá hospodárskej súťaže, k zmene svojho správania [32], patria do právomoci Komisie, pokiaľ ide o výber faktorov, ktoré treba vziať do úvahy pri určovaní výšky pokút [33].

52. Okrem týchto spresnení Súdny dvor na rozdiel od Všeobecného súdu naozaj nikdy bližšie nevymedzil pojem „opakované porušovanie“.

53. Podľa najrozšírenejšej definície [34] používanej Všeobecným súdom „pojem opakované porušovanie, ako je chápaný v niektorých vnútroštátnych právnych poriadkoch, znamená, že *osoba* sa dopustila nových porušení po tom, ako jej bola *uložená sankcia* za podobné porušenia“ [35].

54. Súdny dvor [36] však rozhodol, čím potvrdil judikatúru Všeobecného súdu v tejto oblasti [37], že „pojem opakované porušovanie neznamená nevyhnutne konštatovanie predchádzajúcej peňažnej sankcie, ale iba konštatovanie predchádzajúceho porušenia práva hospodárskej súťaže Spoločenstva“.

55. Preto veľmi schematicky akékoľvek konštatovanie opakovaného porušovania v práve Únie v oblasti hospodárskej súťaže predpokladá opakovanie toho istého porušenia (zhodnosť porušenia) tým istým páchateľom (zhodnosť páchateľa).

27 — Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205. Predtým podľa článku 15 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 17 zo 6. februára 1962, prvého nariadenia implementujúceho články [81] a [82] zmluvy (Ú. v. ES 13, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3).

28 — Pozri najmä rozsudok Ferriere Nord/Komisia (C-219/95 P, EU:C:1997:375, bod 32).

29 — Pozri rozsudky Aalborg Portland a i./Komisia (EU:C:2004:6, bod 91); Groupe Danone/Komisia (C-3/06 P, EU:C:2007:88, bod 26) a Lafarge/Komisia (EU:C:2010:346, bod 63).

30 — Rozsudok SGL Carbon/Komisia (C-308/04 P, EU:C:2006:433, bod 71).

31 — Pozri bod 2 usmernení k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o ESUO (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171, ďalej len „usmernenia z roku 1998“) a bod 28 usmernení z roku 2006.

32 — Pozri najmä rozsudok Groupe Danone/Komisia (EU:C:2007:88, bod 39).

33 — Pozri najmä rozsudok Ferriere Nord/Komisia (EU:C:1997:375, bod 33).

34 — Pozri najmä rozsudky Thyssen Stahl/Komisia (T-141/94, EU:T:1999:48, bod 617); Michelin/Komisia (T-203/01, EU:T:2003:250, bod 284); Shell Petroleum a i./Komisia (T-38/07, EU:T:2011:355, bod 91); Eni/Komisia (T-39/07, EU:T:2011:356, bod 162); ThyssenKrupp Liften Ascenseurs/Komisia (T-144/07, T-147/07 až T-150/07 a T-154/07, EU:T:2011:364, bod 308), ako aj Saint-Gobain Glass France a i./Komisia (T-56/09 a T-73/09, EU:T:2014:160, bod 305).

35 — Možno si všimnúť, že Všeobecný súd vo svojom rozsudku Shell Petroleum a i./Komisia (EU:T:2012:478, bod 247), rozhodol, že „pod pojmom opakované porušovanie sa musí rozumieť, že sa vzťahuje na prípady, keď sa ten istý *podnik* po tom, ako bol sankcionovaný za porušenie, dopustí nového podobného porušenia“, čo nie je to isté.

36 — Rozsudok Groupe Danone/Komisia (EU:C:2007:88, bod 41).

37 — Rozsudky Groupe Danone/Komisia (T-38/02, EU:T:2005:367, bod 363) a BPB/Komisia (T-53/03, EU:T:2008:254, bod 387).

56. Konštatovanie opakovaného porušovania zo strany podnikov vlastnených spoločnosťami, ktoré sú súčasťou skupiny spoločností, má však určité špecifiká, ako to dokazuje táto vec. Táto vec totiž objasňuje ťažkosti, ktoré môžu byť spojené s posúdením podmienky opakovaného porušovania viazanej na zhodnosť podniku, ktorý sa dopustil porušenia, nie všeobecne, ale v osobitnom prípade, keď sú po sebe nasledujúce porušenia práva hospodárskej súťaže pripísateľné rôznym spoločnostiam tej istej skupiny, pričom podmienka podobnosti porušení tu nie je predmetom diskusie.

57. Nasledujúce úvahy sa preto netýkajú podmienok konštatovania opakovaného porušovania vo všeobecnosti, ale len prípustnosti postupu Komisie [38] spočívajúceho vo zvýšení základnej sumy pokuty uloženej spoločnosti, ktorá je súčasťou skupiny spoločností, za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže na základe priťažujúcej okolnosti, pričom sa použije široké vymedzenie podniku ako hospodárskej jednotky v zmysle judikatúry Akzo Nobel [39].

58. Obmedzím sa len na pripomenutie v tejto súvislosti, že v súlade s touto judikatúrou protiprávne správanie dcérskej spoločnosti možno pripísať materskej spoločnosti najmä vtedy, keď dcérska spoločnosť napriek tomu, že má vlastnú právnu subjektivitu, svoje správanie na trhu „neurčuje nezávisle“, ale v podstatnej časti plní pokyny, ktoré jej dáva materská spoločnosť, berúc do úvahy najmä hospodárske, organizačné a právne väzby medzi týmito dvoma právnymi subjektmi.

59. Týmto sa pripúšťa, že v osobitnom prípade, keď materská spoločnosť vlastní celé alebo takmer celé základné imanie svojej dcérskej spoločnosti, môže uplatňovať rozhodujúci vplyv na jej správanie a že existuje vyvrátiteľná domnienka, podľa ktorej materská spoločnosť uplatňuje rozhodujúci vplyv na správanie svojej dcérskej spoločnosti. Za týchto podmienok Komisii stačí dokázať, že celé základné imanie dcérskej spoločnosti je vo vlastníctve jej materskej spoločnosti, aby mohla usúdiť, že táto materská spoločnosť uplatňuje rozhodujúci vplyv na obchodnú politiku tejto dcérskej spoločnosti, a považovať materskú spoločnosť za spoločne a nerozdielne zodpovednú za zaplatenie pokuty uloženej jej dcérskej spoločnosti, pokiaľ táto materská spoločnosť, ktorej prináleží vyvrátiť túto domnienku, neposkytne dostatočné dôkazy o tom, že sa jej dcérska spoločnosť na trhu správa nezávisle.

60. Tri hlavné prípady, ktoré v tejto súvislosti teoreticky pripadajú do úvahy, možno opísať nasledujúcim spôsobom. Najprv možno uvažovať o predchádzajúcom porušení zo strany dcérskej spoločnosti skupiny s cieľom preukázať opakované porušovanie vo vzťahu k inej dcérskej spoločnosti tejto skupiny. Ďalej možno uvažovať o predchádzajúcom porušení zo strany dcérskej spoločnosti skupiny s cieľom preukázať opakované porušovanie vo vzťahu k materskej spoločnosti z dôvodu správania tej istej dcérskej spoločnosti alebo inej dcérskej spoločnosti skupiny. Napokon možno uvažovať o predchádzajúcom porušení zo strany dcérskej spoločnosti skupiny s cieľom preukázať opakované porušovanie vo vzťahu k materskej spoločnosti skupiny [40], keď bola táto spoločnosť sankcionovaná z dôvodu svojho vlastného správania [41]. Práve tento posledný predpoklad je predpokladom v tejto veci.

38 — Čo budem v ďalších úvahách nazývať „spornou rozhodovacou praxou Komisie“.

39 — Pozri najmä rozsudky Akzo Nobel a i./Komisia (EU:C:2009:536, body 54, 55 a 58), ako aj Komisia/Siemens Österreich a i. (C-231/11 P až C-233/11 P, EU:C:2014:256, body 41 až 48) a citovanú judikatúru.

40 — Teoreticky pripadá do úvahy aj opak spočívajúci v zohľadnení predchádzajúceho porušenia materskej spoločnosti skupiny s cieľom preukázať priťažujúcu okolnosť opakovaného porušovania vo vzťahu k dcérskej spoločnosti uvedenej skupiny; v tomto zmysle pozri BERNARDEAU, L., CHRISTIENNE, J.-P.: Les amendes en droit de la concurrence. In: *Pratique décisionnelle et contrôle juridictionnel du droit de l'Union*. Larcier, 2013, č. I.270.

41 — Tento schematický opis, samozrejme, neberie do úvahy faktory týkajúce sa zložitosti vývoja právnej štruktúry skupiny spoločností v období medzi konštatovaním dvoch porušení a uložením sankcie za ne.

61. To, čo navzájom zbližuje tieto tri predpoklady a čo je podstatou tohto sporu, je skutočnosť, že pri vymedzení pojmu podnik ako hospodárska jednotka Komisia môže zvýšiť sankciu uloženú materskej spoločnosti na základe predchádzajúceho porušenia, ktorého sa dopustil podnik, za ktorý nesie zodpovednosť dcérska spoločnosť, ktorú materská spoločnosť kontrolovala, a to aj vtedy, keď uvedená materská spoločnosť nebola sankcionovaná za toto prvé porušenie a nebola úplne transparentná v rámci konania, ktoré viedlo k prijatiu prvého rozhodnutia.

62. Všeobecný súd mal viackrát príležitosť preskúmať zákonnosť tejto rozhodovacej praxe Komisie. Jeho stanovisko všeobecne oscilovalo medzi tromi stanoviskami, pričom prvým ju v podstate schválil [42], čím otvoril cestu rozvoju spornej rozhodovacej praxe Komisie, druhým ju v podstate zamietol na základe nesplnenia veľmi prísnej povinnosti zdôvodnenia [43] a tretím ju v podstate zamietol [44] z dôvodov, ktoré súvisia najmä s právom na obhajobu materských spoločností považovaných za spoločnosti, ktoré sa za takých podmienok opakovane dopustili porušení.

63. Súdny dvor mal nateraz iba jednu príležitosť preskúmať posúdenie rozhodovacej praxe Komisie Všeobecným súdom. V nedávnych rozsudkoch Eni/Komisia [45] a Versalis/Komisia [46], vynesených neskôr ako napadnutý rozsudok, v prejednávanej veci potvrdil rozsudky Všeobecného súdu Eni/Komisia [47] a Polimeri Europa/Komisia [48], ktorými sa zrušuje rozhodnutie konštatujúce opakované porušovanie materskou spoločnosťou za okolností podobných okolnostiam prejednávanej veci až identických s nimi. V podstate rozhodol, že v prípade, ak sa Komisia rozhodne uložiť spoločnosti pokutu za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže a na základe opakovania porušenia zvýšiť základnú sumu tejto pokuty, musí „spolu s rozhodnutím, ktorým sa ukladá uvedená pokuta[[49]], poskytnúť výklad umožňujúci súdom Únie, ako aj tejto spoločnosti pochopiť *povahu a rozsah* účasti tejto spoločnosti na predchádzajúcom porušení“. V prípade, ak sa domnieva, že predmetná spoločnosť bola súčasťou podniku, ktorému bolo určené rozhodnutie týkajúce sa predchádzajúceho porušenia, predovšetkým musí toto tvrdenie dostatočne právne zdôvodniť.

64. V týchto dvoch rozsudkoch sa Súdny dvor v prejednávanej veci domnieval, že napadnuté rozhodnutie, ktorým sa materskej spoločnosti skupiny spoločností ukladá pokuta, ktorej základná suma bola zvýšená pre opakovanie porušenia za okolností veľmi podobných okolnostiam tejto veci, nie je dostatočne odôvodnené a informácie, ktoré obsahuje, nijako neumožňujú pochopiť *v akom postavení a rozsahu* uvedená materská spoločnosť, ktorá nie je uvedená medzi adresátmi predchádzajúcich rozhodnutí Polypropylén a PVC II, bola implikovaná v týchto rozhodnutiach. [50]

65. Z týchto rozsudkov sa vyvodzuje, že Súdny dvor v zásade nevylučuje, že Komisia má možnosť uplatniť priťažujúcu okolnosť opakovaného porušovania za okolností, ako sú okolnosti prejednávanej veci, pričom však prípustnosť tejto praxe viaže na podmienku, že rozhodnutie, ktorým sa konštatuje druhé porušenie a prihliada sa na opakovanie porušenia vo vzťahu k materskej spoločnosti,

42 — Pozri rozsudky Michelin/Komisia (EU:T:2003:250, bod 290) a Shell Petroleum a i./Komisia (EU:T:2012:478).

43 — Pozri rozsudky Eni/Komisia (EU:T:2011:356, body 161 až 171) a Polimeri Europa/Komisia (T-59/07, EU:T:2011:361, body 293 až 303). Súdny dvor oba tieto rozsudky potvrdil vo svojich rozsudkoch Eni/Komisia (EU:C:2013:289), a Versalis/Komisia (EU:C:2013:386), skúmané ďalej v texte.

44 — Pozri rozsudky ThyssenKrupp Liften Ascenseurs/Komisia (EU:T:2011:364, body 308, 319 až 320 a 322) a Saint-Gobain Glass France a i./Komisia (EU:T:2014:160, body 317 až 320). Odvolanie podané proti rozsudku ThyssenKrupp Liften Ascenseurs/Komisia bolo vymazané uznesením ThyssenKrupp Elevator CENE a ThyssenKrupp Fahrtreppen/Komisia (C-503/11 P, EU:C:2012:277).

45 — EU:C:2013:289, bod 129.

46 — EU:C:2013:386, bod 142.

47 — EU:T:2011:356.

48 — EU:T:2011:361.

49 — Tu treba podotknúť, že hoci sa Súdny dvor odvoláva len na samotné odôvodnenie rozhodnutia, ktorým sa ukladá pokuta a konštatuje sa opakované porušovanie, v rámci kontroly, ktorú vykonáva v prejednávanej veci, však berie do úvahy odôvodnenie oznámenia o výhradách (pozri rozsudky Eni/Komisia, EU:C:2013:289, bod 130, a Versalis/Komisia, EU:C:2013:386, bod 143), jemnú podrobnosť, ku ktorej ešte budem mať príležitosť sa vrátiť.

50 — Treba si všimnúť, že sám Všeobecný súd usúdil, že napadnuté rozhodnutie neobsahuje dostatočne podrobné a presné informácie na to, aby bolo možné preukázať, že ten istý podnik sa opakovane dopustil protiprávneho správania, čo nie je úplne to isté; pozri rozsudky Eni/Komisia (EU:T:2011:356, bod 171) a Polimeri Europa/Komisia (EU:T:2011:361, bod 303).

prinajmenšom spĺňa presné požiadavky, ktoré stanovuje. Treba uviesť, že Súdny dvor sa tak púšťa do analýzy situácie v štádiu prijatia rozhodnutia, ktorým sa prihliada na opakovanie porušenia a konštatuje sa druhé porušenie, a nie v štádiu prijatia rozhodnutia, ktorým sa konštatuje prvé porušenie, ako to urobil Všeobecný súd v napadnutom rozsudku.

b) Nezlučiteľnosť prístupu Všeobecného súdu s judikatúrou Súdneho dvora a rozhodnutie o odvolaní

66. Prvý odvolací dôvod Komisie, v rámci ktorého Komisia predovšetkým tvrdí, že v rozpore s tým, ako rozhodol Všeobecný súd, môže byť opakované porušovanie zohľadnené vo vzťahu k materskej spoločnosti skupiny spoločností v prípade, že tejto materskej spoločnosti nebola uložená žiadna predchádzajúca sankcia, pokiaľ sa preukáže, že tvorila hospodársku jednotku s inou spoločnosťou, ktorá bola sama predtým sankcionovaná a v priebehu prijímania druhého rozhodnutia konštatujúceho opakovanie porušenia mala možnosť vyvrátiť domnienku, že skutočne uplatňovala rozhodujúci vplyv na spoločnosť, ktorá bola predtým sankcionovaná, je potrebné preskúmať práve z hľadiska predchádzajúcich úvah.

67. Najprv zdôrazňujem, že sa zreteľne ukazuje, že napadnutý rozsudok, ktorý je v súlade s úvahami v rámci tretej a poslednej línie judikatúry rozobranej Všeobecným súdom a ktorý v zásade vylučuje akékoľvek konštatovanie opakovaného porušovania za okolností, ako sú okolnosti prejednávanej veci, nie je zlučiteľný s judikatúrou Súdneho dvora.

68. Nesprávne právne posúdenia Všeobecného súdu, ktoré by mohli odôvodniť zrušenie napadnutého rozsudku, však neznamenajú, že odvolaniu Komisie sa musí vyhovieť, ani to, že rozsudok Všeobecného súdu musí byť zrušený, ak sa výrok napadnutého rozsudku javí ako dôvodný z iných právnych dôvodov. [51]

69. Posúdenie Všeobecného súdu, že Komisia nemôže zohľadniť priťažujúcu okolnosť opakovaného porušovania vo vzťahu k spoločnosti Eni, sa v prvom rade javí ako dôvodné konkrétne z hľadiska požiadaviek stanovených Súdnym dvorom v rozsudkoch Eni/Komisia [52] a Versalis/Komisia [53]. Predovšetkým sa javí ako dôvodné z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich zo záruky práva na obhajobu materskej spoločnosti sankcionovanej za opakované porušovanie za okolností, ako sú okolnosti tohto prípadu, čo je otázka, ku ktorej Súdny dvor ešte nemal príležitosť sa vyjadriť.

i) Nezlučiteľnosť prístupu Všeobecného súdu s judikatúrou Súdneho dvora

70. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že v podstate nebolo možné zohľadniť opakované porušovanie materskej spoločnosti za okolností tohto prípadu, to znamená za predpokladu, že prvá sankcia bola uložená dcérskej spoločnosti predmetnej materskej spoločnosti za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, bez toho, aby bolo *automaticky* dotknuté jej právo na obhajobu. Materská spoločnosť postavená do v takej situácie nemohla byť „v čase predchádzajúceho porušenia“ [54] schopná vyvrátiť domnienku, že skutočne uplatňuje rozhodujúci vplyv na svoju sankcionovanú dcérsku spoločnosť. Skutočnosť, že sa materská spoločnosť nemohla obhájiť, súvisí s tým, že jej nebolo určené rozhodnutie, ktorým sa konštatuje prvé porušenie, za toto porušenie nebola sankcionovaná a v rámci tohto konštatovania nedostala oznámenie o výhradách. [55]

51 — Pozri najmä rozsudky Lestelle/Komisia (C-30/91 P, EU:C:1992:252, bod 28), a Finsider/Komisia (C-320/92 P, EU:C:1994:414, bod 37).

52 — EU:C:2013:289.

53 — EU:C:2013:386.

54 — Pozri bod 274 *in fine* napadnutého rozsudku.

55 — Všeobecný súd tiež tvrdí, že spoločnosť Eni nebola vypočutá v rámci správneho konania, ktoré viedlo k prijatiu rozhodnutí, ktorými sa konštatujú prvé porušenia; pozri bod 272 *in fine* napadnutého rozsudku.

71. Z napadnutého rozhodnutia tak vyplýva, že opakované porušovanie zo strany právnickej osoby nemožno konštatovať bez toho, aby uvedenej osobe bola predtým uložená sankcia. Každé konštatovanie opakovaného porušovania je teda podmienené nielen pripísaním dvoch podobných opakovaných porušení tomu istému *podniku*, ale aj skutočným uložením sankcie tej istej *osobe* za tieto porušenia. Pojem „opakované porušovanie" teda znamená skutočné uloženie sankcie tej istej *osobe* za dve podobné porušenia nasledujúce po sebe. [56]

72. Celkový prístup k opakovanému porušovaniu, ktorý zastáva Všeobecný súd v napadnutom rozsudku, sa teda od základu dostáva do priameho rozporu s tým, ako Súdny dvor rozhodol vo svojom rozsudku Groupe Danone/Komisia [57]. V každom prípade už nie je v súlade s prístupom, ktorý si Súdny dvor zvolil vo svojich rozsudkoch Eni/Komisia [58] a Versalis/Komisia [59].

73. Z týchto rozsudkov totiž vyplýva, že konštatovanie opakovaného porušovania za rovnakého predpokladu ako v tomto prípade v zásade nemožno vylúčiť, pokiaľ je spojené s potrebnými zárukami, a najmä podmienené splnením konkrétnej povinnosti odôvodnenia. Z toho sa v širšej miere odvodzuje, že ťažkosti spôsobené takýmto konštatovaním osobitne v súvislosti s dodržaním práva materskej spoločnosti na obhajobu netreba riešiť v štádiu prijatia prvého rozhodnutia o porušení, ako rozhodol Všeobecný súd, ale v štádiu prijatia druhého rozhodnutia o porušení, ako tvrdila Komisia.

74. Všeobecný súd sa teda dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že porušenie konštatované v článku 1 napadnutého rozhodnutia, ktorého sa dopustila spoločnosť Eni, nemožno vo vzťahu k nej považovať za opakované porušovanie, pričom sa opiera len o konštatovanie, že z dôvodu, že nebola sankcionovaná rozhodnutiami Polypropylén a PVC II, na ktoré sa odvoláva Komisia, a v rámci prijatia týchto rozhodnutí nebola adresátom oznámenia o výhradách, nemohla v čase predchádzajúceho porušenia predložiť svoje argumenty, aby mohla namietať skutočnosť, že s podnikmi sankcionovanými týmito rozhodnutiami tvorí hospodársku jednotku.

75. Prvý odvolací dôvod, ktorý uviedla Komisia, je teda vo svojej prvej časti dôvodný. Neznamená to však, že odvolaniu treba vyhovieť, pretože dôvodnosť napadnutého rozsudku vyplýva z iného právneho základu, ako je to v tomto prípade, z dvoch dôvodov.

ii) Konštatovanie nedostatku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia

76. Najprv treba uviesť, že podľa všetkého sa nemožno domnievať, že napadnuté rozhodnutie spĺňa požiadavky odôvodnenia stanovené Súdnym dvorom v jeho rozsudkoch Eni/Komisia [60] a Versalis/Komisia [61], pretože nespresňuje ani *v akom postavení*, ani predovšetkým *v akom rozsahu*, bola spoločnosť *Eni* implikovaná v rozhodnutiach Polypropylén a PVC II.

77. V odôvodneniach 540 a 541 napadnutého rozhodnutia, citovaných Všeobecným súdom v bode 255 napadnutého rozsudku, sa totiž uvádza len to, že spoločnosť Eni treba považovať za spoločnosť, ktorá sa opakovane dopustila porušovania, so spresnením v poznámke pod čiarou 517, že Anic, dcérska spoločnosť skupiny Eni, bola sankcionovaná za účasť na karteli konštatovanou rozhodnutím Polypropylén z 23. apríla 1986 a EniChem bola sankcionovaná za účasť na karteli konštatovanou rozhodnutím PVC II z 27. júla 1994.

56 — Treba uviesť, ale bez zachádzania do podrobností, že v jeho neskoršom rozsudku vo veci Saint-Gobain Glass France a i./Komisia (EU:T:2014:160, bod 320) sa považuje za rozhodujúcu najmä „neexistencia konštatovania v predchádzajúcom rozhodnutí, že materská spoločnosť a jej dcérska spoločnosť tvoria jednu hospodársku jednotku", a nie skutočnosť, že materská spoločnosť nebola adresátom oznámenia o výhradách a predchádzajúceho rozhodnutia.

57 — EU:C:2007:88, bod 41.

58 — EU:C:2013:289.

59 — EU:C:2013:386.

60 — EU:C:2013:289.

61 — EU:C:2013:386.

78. Keďže účastníci konania boli vyzvaní, aby zaujali stanovisko k týmto dvom rozsudkom z hľadiska opakovaného porušovania, ktorého sa týkajú, v línii týchto dvoch rozsudkov možno uvažovať o potvrdení rozsudku Všeobecného súdu prostredníctvom nahradenia odôvodnenia, pretože Súdny dvor má dostatočné informácie na to, aby dospel k záveru, že posúdenie zákonnosti napadnutého rozhodnutia Všeobecným súdom je v každom prípade dôvodné pre nedostatok odôvodnenia.

79. Domnievam sa však, že Súdny dvor by mal využiť príležitosť, ktorá sa mu ponúka v súvislosti s týmito vecami, na dôslednejšiu analýzu zákonnosti rozhodovacej praxe Komisie a okrem už identifikovaného problému odôvodnenia riešiť zásadnejšiu otázku zaručenia práva na obhajobu osoby považovanej za osobu, ktorá sa opakovane dopustila porušenia, ktorá sa natíska v súvislosti s rozhodovacou praxou.

iii) Konštatovanie nedodržania práva spoločnosti Eni na obhajobu

80. Hoci pre potreby práva v oblasti hospodárskej súťaže konštatovanie opakovaného porušovania *osobou* neznamená nevyhnutne, ako uviedol Súdny dvor vo svojom rozsudku Groupe Danone/Komisia [62], konštatovanie predchádzajúcej peňažnej sankcie uloženej uvedenej *osobe*, ale iba konštatovanie predchádzajúceho porušenia práva, minimálne znamená to, že táto osoba bola už na začiatku konania, ktoré muselo vyústiť do sankcie a konštatovania opakovaného porušovania, vopred a odôvodnene informovaná o tom, že má v tomto smere možnosť v plnom rozsahu si zabezpečiť obhajobu.

81. Takáto požiadavka sa presadzuje s ešte väčšou silou v kontexte uplatňovania práva v oblasti hospodárskej súťaže vo vzťahu k skupine spoločností, keď sa uvažuje o zvýšení sankcie uloženej osobe nie na základe rozhodnutia konštatujúceho podobné porušenie, ktorého sa predtým dopustila predmetná osoba, čiže na základe činu právne konštatovaného a preukázaného konečným rozhodnutím, ale jednoducho na základe konštatovania, že jej prípadne bolo a mohlo byť pripísateľné predchádzajúce podobné porušenie bez toho, aby bolo konštatované rozhodnutím, ktoré jej bolo určené.

82. Konštatovanie opakovaného porušovania za okolností, ako sú okolnosti tohto prípadu, je teda prípustné len v prípade, že Komisia splní nielen požiadavky odôvodnenia, ktoré Súdny dvor už stanovil vo svojich rozsudkoch Eni/Komisia [63] a Versalis/Komisia [64], ale aj dodrží prísnu záruku práva na obhajobu spoločnosti, o ktorej sa tvrdí, že sa opakovane dopustila porušenia.

83. Komisia by preto mala najskôr zaslať materskej spoločnosti oznámenie o výhradách, ktorým jej osobitne oznámi svoj zámer sankcionovať ju a zvýšiť sankciu, ktorú jej uložila, z dôvodu opakovaného porušovania, a súčasne jej objasní, na základe čoho a presne z akých dôvodov. Nestačí teda, aby Komisia uviedla „poznámku“ o existencii rozhodnutia, ktorým sa konštatuje predchádzajúce porušenie. Naopak, okrem toho by mala spresniť, pokiaľ uvedené rozhodnutie sankcionuje inú spoločnosť a nevzťahuje sa na materskú spoločnosť ani ju neuvádza, nielen to, že na účely konštatovania opakovaného porušovania hodlá vychádzať z domnienky, že táto materská spoločnosť skutočne uplatňuje rozhodujúci vplyv na sankcionovanú spoločnosť, ale i svoje dôvody na takúto domnienku, ako aj dôvody, prečo považuje za nevyhnutné zvýšiť sankciu za opakované porušovanie.

62 — EU:C:2007:88, bod 41.

63 — EU:C:2013:289, bod 129.

64 — EU:C:2013:386, bod 142.

84. Práve za týchto podmienok bude môcť vopred a riadne informovaná materská spoločnosť vyvrátiť domnienku, na ktorej je založené konštatovanie opakovaného porušovania, a tak si vhodne zabezpečiť obhajobu s ohľadom na prijatie konečného rozhodnutia o sankcii. Táto požiadavka sa uplatňuje o to intenzívnejšie, že v prípade materskej spoločnosti vždy existujú, niekedy o niekoľko rokov neskôr, objektívne ťažkosti s vyvrátením domnienky, že skutočne uplatňovala rozhodujúci vplyv na svoju dcérsku spoločnosť považovanú za zodpovednú a sankcionovanú za prvé porušenie.

85. V tejto súvislosti treba podotknúť, že tieto požiadavky na Komisiu nie sú ani prísnejšie, ani menej prísne, ale sú rovnaké ako tie, ktoré by na ňu boli kladené v prípade, ak by skutočne pripísala prvé porušenie materskej spoločnosti ako spoločnosti, ktorá skutočne uplatňuje rozhodujúci vplyv na sankcionovanú dcérsku spoločnosť. Splnenie týchto požiadaviek sa jednoducho v tomto prípade vyžaduje až neskôr, v čase, keď sa takpovediac aktivuje pripísateľnosť prvého porušenia materskej spoločnosti.

86. V skutočnosti treba pripomenúť, že ako vyplýva z iteratívnej judikatúry, zásada dodržiavania práva na obhajobu vylučuje, aby sa za oprávnené mohlo považovať rozhodnutie, ktorým Komisia ukladá *podniku* pokutu v oblasti hospodárskej súťaže bez toho, aby mu vopred oznámila výhrady, ktoré voči nemu zohľadnila, pričom so zreteľom na jeho dôležitosť ako základnej procesnej záruky musí byť v oznámení o výhradách nielen presne vymedzená *právnická osoba*, ktorej bude možné uložiť pokuty, čo si vyžaduje identifikovať ju [65], ale aj v *akom postavení* sa uvedenej právnickej osobe vytýkajú uvedené skutočnosti, a toto oznámenie musí byť následne uvedenej osobe zaslané [66].

87. Komisia v prejednávanej veci vo svojich písomných podaniach uviedla, že oznámením o výhradách boli na opakované porušovanie upozornení tí, ktorým bolo určené. [67]

88. Za okolností, ako sú okolnosti tohto prípadu, sa však Komisia nemôže považovať za oslobodenú od svojich povinností iba z dôvodu tejto poznámky. Naopak, prislúcha jej v oznámení o výhradách presne uviesť dôvody, prečo sa nazdávala, že môže vychádzať z domnienky, že spoločnosť Eni môže uplatňovať rozhodujúci vplyv na svoje dve dcérske spoločnosti sankcionované uvedenými rozhodnutiami, ako aj dôvody, prečo mala v úmysle aktivovať túto domnienku na účely zvýšenia sankcie, ktorú jej zamýšľala uložiť.

89. Splnenie týchto požiadaviek sa požaduje tým viac, že Eni bola úplne transparentná v rámci konštatovania prvých porušení, pretože ani nebola adresátom konečných rozhodnutí, ani v nich nebola uvedená a samotná možnosť, že konštatované porušenia jej dcérskych spoločností jej mohli byť pripísané, nebola spomenutá.

90. Napriek nedostatkom napadnutého rozsudku je preto potrebné potvrdiť posúdenie Všeobecného súdu, podľa ktorého Komisia nemohla zohľadniť priťažujúcu okolnosť opakovaného porušovania vo vzťahu k spoločnosti Eni, pričom napadnuté rozhodnutie sa v každom prípade javí ako porušujúce právo spoločnosti Eni na obhajobu a nedostatočne odôvodnené.

65 — Rozsudok Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia (T-305/94 až T-307/94, T-313/94 až T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, EU:T:1999:80, bod 978).

66 — Pozri najmä rozsudky Musique Diffusion française a i./Komisia (100/80 až 103/80, EU:C:1983:158, bod 14); Compagnie maritime belge transports a i./Komisia (C-395/96 P a C-396/96 P, EU:C:2000:132, body 142 až 145); Papierfabrik August Koehler a i./Komisia (C-322/07 P, C-327/07 P a C-338/07 P, EU:C:2009:500, body 34 až 48); Akzo Nobel a i./Komisia (EU:C:2009:536, body 57 až 64), ako aj Ballast Nedam/Komisia (C-612/12 P, EU:C:2014:193, body 24 až 30).

67 — Pozri bod 42 týchto návrhov.

C – O kvalifikácii opakovaného porušovania zo strany Versalis a uložení spoločnej a nerozdielnej povinnosti zaplatiť zvýšenú sumu pokuty spoločnosti Eni (piaty odvolací dôvod vo veci C-123/13 P)

1. Odôvodnenie napadnutého rozsudku

91. Všeobecný súd v podstate v bodoch 277 až 280 napadnutého rozsudku rozhodol, že Komisia môže vychádzať z rozhodnutia PVC II, ktorým bola spoločnosť EniChem sankcionovaná, na účely konštatovania opakovaného porušovania zo strany Polimeri Europa, neskôr Versalis, a zvýšenia sumy pokuty, v prípade ktorej bola Eni spoločne a nerozdielne zodpovedná za zaplatenie, pretože Polimeri Europa bola hospodárskym nástupcom spoločnosti EniChem v prípade činnosti spojenej s chloroprénovým kaučukom a sama osebe bola zodpovedná za druhé porušenie konštatované v napadnutom rozhodnutí, ktorého sa táto spoločnosť dopúšťala počas obdobia od 13. mája 1993 do 31. decembra 2001.

92. Na druhej strane však v bodoch 281 a 282 napadnutého rozsudku rozhodol, že Komisia nemôže na účely konštatovania opakovaného porušovania zo strany Polimeri Europa vychádzať z rozhodnutia Polypropylén, pretože Eni v podstate nemohla byť kvalifikovaná ako spoločnosť, ktorá sa opakovane dopustila porušenia, z dôvodov vysvetlených v bodoch 272 až 274 napadnutého rozsudku a preskúmaných vyššie. Preto aj v tejto súvislosti vyhlásil napadnuté rozhodnutie za nezákonné (bod 287 napadnutého rozsudku) a práve na tomto základe rozhodol znížiť percentuálne zvýšenie pokuty uloženej odvolateľkám zo 60 na 50 % (bod 367 napadnutého rozsudku).

2. Tvrdenia účastníkov konania

93. Vo svojom piatom odvolacom dôvode odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď potvrdil, že priťažujúca okolnosť spočívajúca v opakovanom porušovaní je uplatniteľná vo vzťahu k spoločnosti Polimeri Europa, neskôr Versalis, na základe uloženia sankcie spoločnosti EniChem v rámci rozhodnutia PVC II. Zároveň spochybňujú odôvodnenie rozsudku, uplatnenie kritéria hospodárskeho nástupníctva v prejednávanej veci a okolnosť, že Všeobecný súd konštatoval opakované porušenie na odlišných základoch, ako sú tie, ktoré si zvolila Komisia (prvá časť). Okrem toho sa domnievajú, že Všeobecný súd v zásade porušil zásadu proporcionality tým, že stanovil zníženie percentuálneho zvýšenia pokuty zo 60 na 50 % (druhá časť), a dopustil sa nesprávneho právneho posúdenia, keď spoločnosti Eni uložil spoločnú a nerozdielnu povinnosť zaplatiť zvýšenú sumu pokuty z dôvodu opakovaného porušovania (tretia časť).

94. Komisia tvrdí, že tento piaty dôvod musí byť v jednotlivých častiach zamietnutý ako nedôvodný.

3. Analýza

95. Domnievam sa, že keďže druhý odvolací dôvod odvolateliek vo veci C-123/13 P musí byť zamietnutý [68], následne musí byť zamietnutý aj piaty dôvod v jeho jednotlivých častiach.

96. Nazdávam sa totiž, že Všeobecný súd sa vzhľadom na dostatočné, hoci len stručné odôvodnenie mohol oprávnene domnievať, že za okolností tohto prípadu, keď je Versalis hospodárskym nástupcom EniChem v rámci skupiny spoločností kontrolovaných tou istou právnickou osobou, v prejednávanej veci spoločnosťou Eni, je za porušenia konštatované rozhodnutím PVC II a napadnutým rozhodnutím skutočne zodpovedná tá istá právnická osoba. V opačnom prípade by totiž skupinám spoločností stačilo previesť zodpovednosť za hospodársku činnosť zo spoločnosti sankcionovanej za porušenie

68 — Pozri bod 27 týchto návrhov.

pravidiel hospodárskej súťaže na inú spoločnosť skupiny, aby sa mohla systematicky vyhýbať akémukoľvek konštatovaniu opakovaného porušovania, ako uviedol Všeobecný súd (bod 279 napadnutého rozhodnutia). Tvrdenie, že Všeobecný súd konštatoval opakované porušovanie na odlišných základoch, ako sú tie, ktoré si zvolila Komisia, je preto potrebné zamietnuť ako nedôvodné.

D – *O zákonnosti zníženia násobiteľa uplatneného v prípade spoločností Eni a Versalis (druhý a tretí odvolací dôvod vo veci C-93/13 P)*

1. Tvrdenia účastníkov konania

97. Vo svojom druhom a treťom odvolacom dôvode Komisia tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil viacerých nesprávnych posúdení pri posudzovaní uplatnenia násobiteľa v prípade spoločností Eni a Versalis.

98. Po prvé sa domnieva (druhý odvolací dôvod týkajúci sa bodu 326 napadnutého rozsudku), že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, presnejšie porušil dispozičnú zásadu, článok 21 Štatútu Súdneho dvora a článok 44 ods. 1 a článok 48 ods. 2 jeho rokovacieho poriadku, keď skúmal, či uplatnenie násobiteľa 1,4 v prípade spoločností Eni a Versalis bolo v porovnaní s násobiteľom uplatneným v prípade spoločnosti Dow v súlade so zásadou rovnosti zaobchádzania, zatiaľ čo odvolateľky uviedli uvedenú zásadu nanajvýš len v štádiu pojednávania.

99. Ďalej sa domnieva (tretí odvolací dôvod týkajúci sa bodov 323 až 325 napadnutého rozsudku), že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho posúdenia pri výklade a uplatnení zásady rovnosti zaobchádzania v prejednávanej veci.

100. Odvolateľky navrhujú tieto dva odvolacie dôvody zamietnuť.

2. Analýza

101. Druhý odvolací dôvod Komisie treba zamietnuť ako zjavne nedôvodný. Nemožno sa totiž domnievať, že Všeobecný súd *ex offo* posudzuje výhradu založenú na nedodržaní zásady rovnosti zaobchádzania, pretože odvolateľky v bode 106 svojho návrhu v prvostupňovom konaní už vytkli Komisii, že na ne uplatnila násobiteľ bez toho, aby ho uplatnila aj na ostatné podniky. Tá istá výhrada bola zopakovaná a rozvinutá v bodoch 56 a 57 ich repliky v prvostupňovom konaní, pričom odvolateľky výslovne uviedli, že Komisia v ich prípade uplatnila štvornásobné zvýšenie oproti spoločnosti Dow. Odvolateľky na pojednávaní nakoniec spresnili, že za týchto okolností zvýšenie pokuty, ktoré sa uplatnilo v ich prípade, je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania (body 310 a 322 napadnutého rozsudku).

102. Aj tretí odvolací dôvod Komisie musí byť zamietnutý.

103. Súdny dvor už síce mal príležitosť zdôrazniť, že v rámci výpočtu pokút podľa článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 rozdielne zaobchádzanie s dotknutými podnikmi súvisí s výkonom právomocí Komisie, ktorá musí v rámci svojho priestoru na voľnú úvahu individuálne prispôsobiť sankcie v závislosti od samotného správania a charakteristík dotknutých podnikov, aby v každom jednotlivom prípade zabezpečila plnú účinnosť pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže.[69]

69 — Pozri rozsudky Britannia Alloys & Chemicals/Commission (C-76/06 P, EU:C:2007:326, bod 44) a Caffaro/Komisia (EU:C:2013:797, bod 50).

104. Súdny dvor však zároveň rozhodol, že pokiaľ ide o určenie výšky pokuty, uplatnením rozdielnych spôsobov jej stanovenia nesmie dôjsť k diskriminácii medzi podnikmi, ktoré sa zúčastnili na dohode. [70] Z judikatúry v širšom zmysle vyplýva, že rozdielne zaobchádzanie s podnikmi, ktoré sa nachádzajú v rovnakej situácii, je prípustné len z objektívnych dôvodov. [71]

105. V prejednávanej veci však Komisia skôr než samotný princíp uplatňovania zásady rovnosti zaobchádzania namieta pravidlá, podľa ktorých ju Všeobecný súd uplatnil konkrétne v prejednávanej veci. Presnejšie tvrdí, že Všeobecný súd porovnal celkové obraty spoločností Eni a Dow, ktoré Komisia v príslušných prípadoch použila pri stanovovaní násobiteľa, zatiaľ čo bolo potrebné porovnať vzťah medzi celkovým obratom oboch skupín a dosiahnutým obratom z predaja výrobkov, ktoré sú predmetom kartelu, približne 3 000 : 1 v prípade Eni a 1 000 : 1 v prípade Dow.

106. Treba však uviesť, že v tomto ohľade je posúdenie Všeobecného súdu založené výlučne na dôvodoch uvedených v bode 584 napadnutého rozhodnutia (pozri body 308 a 323 až 325 napadnutého rozsudku). Uvedený bod však odkazuje len na celkový obrat skupín. Všeobecný súd teda bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, mohol dospieť k záveru, že v prejednávanej veci došlo k porušeniu zásady rovnosti zaobchádzania, pričom Komisia neposkytla žiadny objektívny dôvod na rozdielne zaobchádzanie so spoločnosťami Eni a Dow.

E – *O určení prahovej hodnoty 10 % obratu (šiesty odvolací dôvod vo veci C-123/13 P)*

1. Tvrdenia účastníkov konania

107. Vo svojom šiestom odvolacom dôvode sa odvolateľky domnievajú, že keďže ich nemožno považovať za zodpovedné za porušenia, ktoré sú im pripísané, ako tvrdia v rámci svojho prvého a druhého odvolacieho dôvodu, maximálna suma pokuty podľa článku 23 nariadenia č. 1/2003 sa mala uplatniť iba na obrat spoločnosti [*dôverné*], a teda mala byť stanovená na 82 miliónov eur, čiže 10 % z 820 miliónov obratu tejto spoločnosti za rok 2006.

2. Analýza

108. Keďže prvý a druhý odvolací dôvod, ako je vysvetlené v bodoch 24 a 27 týchto návrhov, musia byť zamietnuté ako nedôvodné, domnievam sa, že nie je potrebné rozhodnúť o šiestom odvolacom dôvode.

70 — Pozri najmä rozsudky Sarrió/Komisia (C-291/98 P, EU:C:2000:631, bod 97); Alliance One International a Standard Commercial Tobacco/Komisia a Komisia/Alliance One International a i. (C-628/10 P a C-14/11 P, EU:C:2012:479, bod 58), ako aj Ziegler/Komisia (C-439/11 P, EU:C:2013:513, bod 133).

71 — Pozri v tomto zmysle rozsudky Dow Chemical a i./Komisia (C-499/11 P, EU:C:2013:482, body 50 a 51), ako aj Kendrion/Komisia (C-50/12 P, EU:C:2013:771, bod 65 a 66).

F – *O neexistencii súdneho preskúmania posúdenia spolupráce spoločností [dôverné] a Versalis z dôvodu oznámenia o zhovievavosti (siedmy odvolací dôvod vo veci C-123/13 P)*

1. Tvrdenia účastníkov konania

109. Vo svojom siedmom odvolacom dôvode odvolateľky v podstate tvrdia, že Všeobecný súd protiprávne nevykonal súdne preskúmanie, ktoré mal vykonať v súvislosti s odmietnutím Komisie znížiť pokutu, ktorá im bola uložená na základe oznámenia Komisie z 19. februára 2002 o oslobodení od pokút a znížení pokút v prípadoch kartelov[72] alebo aj v súlade s bodom 29 usmernení k metóde stanovovania pokút. Všeobecný súd sa v podstate domnieval, že informácie poskytnuté spoločnosťami [*dôverné*] a Versalis nemali významnú pridanú hodnotu, čím sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia a nedostatočne odôvodnil svoj rozsudok.

110. Komisia sa domnieva, že tento odvolací dôvod musí byť zamietnutý ako nedôvodný, pretože odvolateľky iba opakujú tvrdenia uvedené v prvostupňovom konaní a snažia sa dosiahnuť nové posúdenie skutkových okolností. V každom prípade musí byť zamietnutý ako nedôvodný, keďže Všeobecný súd preskúmal posúdenie, ktoré Komisia v tejto súvislosti uskutočnila, hoci len v obmedzenom rozsahu vzhľadom na priestor na voľnú úvahu, ktorým v tejto veci disponuje.

2. Analýza

111. Treba konštatovať, že argumentácia odvolateliek v rámci ich odvolania je v podstatnej miere len opakovaním toho, čo Všeobecný súd posúdil v napadnutom rozsudku (body 350 až 365), takže tento odvolací dôvod môže byť preto zamietnutý ako neprípustný.

G – *O intenzite preskúmania Všeobecného súdu, pokiaľ ide o posúdenia Komisie týkajúce sa stanovenia výšky pokuty (ôsmy odvolací dôvod vo veci C-123/13 P)*

1. Tvrdenia účastníkov konania

112. Vo svojom ôsmom odvolacom dôvode odvolateľky tvrdia, že pokuta, ktorá im bola uložená, je nespravodlivá, nenáležitá a neprimeraná a že Všeobecný súd nevykonal neobmedzenú súdnu právomoc, ktorú mu priznáva článok 31 nariadenia č. 1/2003. Všeobecný súd presnejšie nedodržal ich právo na účinnú a úplnú súdnu ochranu, pretože sa obmedzil na preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia bez toho, aby posúdil okolnosti prejednávanej veci.

2. Analýza

113. Ako Súdny dvor už mal príležitosť rozhodnúť, pokiaľ rozhoduje o právnych otázkach v rámci odvolania, neprináleží mu z dôvodov spravodlivosti nahrádzať svojím posúdením posúdenie Všeobecného súdu, ktorý rozhoduje o výškach pokút uložených podnikom za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže v rámci neobmedzenej súdnej právomoci.[73]

72 — Ú. v. ES C 45, s. 3; Mim. vyd. 08/002, s. 155.

73 — Pozri najmä rozsudky Finsider/Komisia (EU:C:1994:414, bod 46), BPB Industries a British Gypsum/Komisia (C-310/93 P, EU:C:1995:101, bod 34), Eni/Komisia (EU:C:2013:289, bod 105), ako aj Solvay Solexis/Komisia (C-449/11 P, EU:C:2013:802, bod 74).

114. V dôsledku toho, keďže ôsmy odvolací dôvod odvolateliek sa obmedzuje na spochybnenie primeranosti pokuty, ktorá im bola uložená, a smeruje k dosiahnutiu opätovného preskúmania skutkových posúdení, na ktoré Súdny dvor nemá v rámci odvolania právomoc [74], musí byť vyhlásený za neprípustný.

VII – **O trovách**

115. Podľa článku 184 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ak odvolanie nie je dôvodné, Súdny dvor rozhodne o trovách konania.

116. Keďže sa domnievam, že obe odvolania musia byť zamietnuté, a účastníci konania navrhli, aby bola protistrane uložená povinnosť nahradiť trovy konania, podľa ustanovenia článku 184 ods. 1 v spojení s ustanovením článku 137 rokovacieho poriadku navrhujem uložiť každému účastníkovi konania, ktorý v odvolaní nebol úspešný, povinnosť nahradiť trovy konania.

VIII – **Návrh**

117. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem Súdnemu dvoru, aby:

1. zamietol odvolania vo veciach C-93/13 P a C-123/13 P;

2. zaviazal Komisiu na náhradu trov konania vo veci C-93/13 P;

3. zaviazal spoločnosti Versalis SpA a Eni SpA na náhradu trov konania vo veci C-123/13 P.

74 — Pozri najmä rozsudky British Sugar/Komisia (C-359/01 P, EU:C:2004:255, bod 49) a Dansk Rørindustri a i./Komisia (EU:C:2005:408, bod 246).